

# Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 40 kr., za pol leta  
1 gld. 20 kr. — Posamezni list velja 5 soldov.

Uredništvo in opravištvost lista je v „Národní tis-  
karni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

## Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom začne novo naro-  
čenje na

## „Slovenski Tednik“.

List velja za 4 mesece, od 1. sep-  
tembra do konca leta samo 80 krajc.

Naročnina naj se pošilja po poštnih  
nakaznicah opravištvu „Slov. Tednika“.

## Domače stvari.

— (*Slovenskim kmetom!*) V ne-  
deljo 7. septembra mine pet in dvajset  
let, odkar se je odpravila tlaka in de-  
setina. Ta dan bodo kmetje na mnogih  
krajih slovesno obhajali. In zares vredno je,  
da se veselo spominjamo dneva, kateri je  
napravil iz sužnjev graščinskih in samostan-  
skih svobodne kmete. Vreden je ta dan,  
da se v njegov spomin vžigajo kresni  
po vsem Slovenskem.

— (Petin dvajset-letnica odprav-  
ljenja tlake in desetine.) Od sv. Kri-  
štofa pri Laškem trgu se nam piše, da bodo  
tamošnji kmetje prihodno nedeljo 7. septem-  
bra slovesno obhajali pet in dvajset letni  
spomin odpravljenja tlake in desetine. Naj  
se to godi tudi v drugih slovenskih krajih.  
— Tudi pri Frankolovem v celjskem  
okraju bodo kmetje praznovali to pet in dvaj-  
set-letnico na razvalinah linceškega gradu.

— (Shod slovenskih volilcev) je  
bil v nedeljo 31. avgusta v Rojani pri  
Trstu. Tržaška okolica voli skupaj s trža-  
škim mestom. V okolici je 40.000 Slovencev,  
ki imajo enega poslanca v državni zbor voliti,

a tega skupaj s četrtim volilnim razredom  
tržaškega mesta. V Rojano je prišlo k  
shodu nad 100 najveljavnejših mož iz oko-  
lice; od slovenskega centralnega volilnega  
odbora v Ljubljani pa je bil prišel g. dr.  
Vošnjak, ki je tudi po želji volilcev zboru  
predsedoval. Za kandidata v državni zbor  
so si zbrani volilci izbrali g. Janeza Na-  
bergoja, posestnika v Proseku in deželnega  
poslanca. G. Nabergoj je obljubil, da  
bode vselej ostal zvest Slovenec, potegoval  
se za naše pravice, za svobodo in napredek.  
Zbor se je vršil v najlepšem redu. Sloven-  
ski okoličani so v političnih stvareh dobro  
podučeni, za svoj narod vneti možje. Zato  
gotovo pričakujemo, da bode g. Nabergoj  
izvoljen za državnega poslanca.

— (*Dr. Ploj*) v Ptuj bode, kakor  
se nam poroča od raznih strani, gotovo iz-  
voljen za državnega poslanca v kme-  
tski volilni skupini: Ptuj-Ljutomer-Ro-  
gatec. Slovenski kmetški volilci so po ve-  
čini za g. dr. Ploja, kateri jih bode go-  
tovo najbolj zastopal v državnem zboru. Du-  
hovniki in njihovi privrženci pa silijo kme-  
tom g. Miha Hermana v Gradci. Herman pa  
ne more biti slovenski poslanec. Odkar je v  
Gradci, se je ves spremenil. On bi kot po-  
slanec podpiral reakcijo, to je, ljudstvu jemal  
svobodo, ter jih dajal samo duhovnikom  
in graščakom. Dr. Ploj pa je svobodomiseln  
mož. On bode naš poslanec!

— (Volitev volilnih mož) v kmetških  
občinah se vrši tako, kakor za deželne po-  
slance. Samo dva razločka sta. Volilna ko-  
misija obstoji le iz komisarja, katerega pošle

okrajno glavarstvo, in iz občinskega predstojnika ali župana. Druga prav imenitna preuredba pa je v tem, da smejo volilci v kmetskih občinah samo izmed sebe volilne može voliti (§. 10 volilnega reda od 2. aprila 1873). Dozdaj so bili pogostoma meščani in tržani ali drugi gospodje, ki še v dotični občini niso stanovali, za volilne može izvoljeni.

— (Iz severniške okolice) na slovenskem Štajerskem se nam piše 28. avgusta: Če prav volilni shod na Blanici nij bil tako reden in miren, kakor je smel vsak pričakovati, kdor tukajšnje mirno ljudstvo pozna, pa je bil vendar takega uspeha za našo narodno-liberalno stvar, da binobena druga agitacija takšnega ne imela. Še sedaj govore kmetje le od tega shoda, jeze se nad onimi, ki so pod komandom kaplana Tombaka skušali motiti zborovanje. Volite v g. dr. Vošnjaka je v naših treh okrajih čisto gotova, tako mi zagotavljajo vsi upljivni možje in sicer taki, ki so dozda še vselej bili volilci. In zdaj hočem še eno povedati v karakteristiko onih ljudi, ki so pri shodu kričali: „Proč s šolami!“ V Blanici dozda še nij redne šole, da-si bi tam bila silno potrebna, ker je občina velika in najbližnje šole po dve uri oddaljene. Gospod Lenček, kateri je vselej pripravljen dobro stvar podpirati, sklical je može iz občine skupaj ter jim predložil, da hoče on šolsko poslopje zidati pod tem, da se mu denar brezobrestno v 20 letnih obrokih povrne. Proti temu velikodušnemu predlogu so kričali baš oni ljudje, kateri so pozneje tudi pri volilnem shodu najhuje kričali proti šoli, oni ljudje, katere fanatični duhovniki a la Tombak rabijo in hujskajo.

— (Grof Hohenwart.) Iz Notranjskega se nam piše: „Košanški kaplan, Š. Jalen piše v 34. listu za mežnarje in trejale tole: „Vsak Košanec pravi, naš grof poznajo oase kraje in vedo za naše potrebe, nihče drug ne bo naš poslanec, kot oni“. Gospod kaplan se je precej zlagal. Govoril sem z možem, ki Košance bolj pozna, nego kaplan Šimen Jalen. Ta me je zagotovil, da Košanci grofa Hohenwarta ne marajo. Spominjajo se namreč še predobro onih časov, ko

so mu morali tlako delati na graščini v Ravnah, in ta spomin jim nij sladak.

— (Božji poti ustavljeni.) Minister notranjih zadev, baron Lasser, je vsem namestništvom ukazal, da so božji poti iz zdravilstvenih razlogov začasno ustavljeni, zlasti tudi božji poti v Marijin Cel.

— (Iz Vipave) se nam piše: Denes, to je 25. avg. so se napravili štirje fantje vipavski maline brat v naš gozd. Pridši rano gori, da nij bilo še videti za njih delo, začno se s podrtim jelovim karlem igrati, postavljaje ga po konci; ta se nesrečno nagne in na enega 19letnega mladeniča pade, kateri je pod njim v eni minuti dušo izdihnil.

— (Potres.) V Ptuiju je bil 24. avgusta precej močan potres ob eno uri zjutraj in tri četrt ure pozneje še en potres.

— (O požaru) v Kašlju se nam še iz Polja piše 25. t. m.: Včeraj popoldne je v Spodnjem Kašlju ogenj vstal. Zgorelo je 6 hiš z drugimi poslopji vred, in škoda je tem večja, ker je zgorelo mnogo žita in klaje. Ogenj je prišel po otrocih. Zavarovani za poslopja so bili menda vsi. — Uradniki in delavci iz papirnice so s fabriško brizglo prihiteli na pomoč ter so s svojim vrlim obnašanjem gotovo ljudi še večje nesreče obvarovali.

— (Iz slovenske Bistrice) se nam piše 28. avg. Velika nesreča je pretila denes našemu mesticu. Ob 11. uri predpoldne se je vnel na neznan način pri tukajšnjem županu Formacherju (na pošti) ogenj, in le hitri pomoči se je zahvaliti, da se je ogenj lokaliziral in le eno manjše poslopje, večjidel s slamo pokrito in v sredi pet drugih in večjih pogorelo.

— (Iz Šoštanja) na slov. Štajerskem se nam piše 1. septembra: Tukaj se je 30. avgusta šolsko leto končalo z lepo slovesnostjo za otroke. Po šolski maši so vsi otroci v vrstah z banderi marširali v trg, kjer so jim tržani na vrtu Švarcovem postregli z jedjo in pijačo. — Dež v petek in saboto je nam dobro došel. Zdaj prav lepo kaže na polji, zlasti ajda in turšica, pa tudi fižol in krompir. V bližnjih vinogradih

(Dalje v prilogi.)

je grozdje še trdo, pa se bo zdaj po dežji hitro zmečkilo.

— (Iz Motnika) se nam piše: Letošnja letina se je pri nas, kar zadeva strneno žito in lan dobro obnesla. Tudi sena se je še obilno nakosilo. Jesenske pridelke pa je zelo suša stisnila. Sadja pa nij čisto nič, k večjemu malo jabelk.

— (Nesreča.) Iz Kostivnice pri Slatini na Slov. Štajerskem se nam piše: Kakor že večkrat so trije možje Jakob Klajne, Janez Petek in Peter Kampuš s spodnji Kostivnici kamenje kopali. Na večer 30. t. m. po peti uri se jim velika nesreča prigodi. Ko strel v pečino spravijo in prižgejo, preblizu ostanejo. Strel poči in Klajnetu nogo odtrga pri kolenu, Petku pa glavo do možgan razbije, Kampuš pa je srečno odšel.

— („Nobel škandal“) godil se je v soboto popoldne v Zvezdi, kjer so se trije mladenči, nobel gospodje iz neznanega uzroka (brž ko ne zavoljo kake deklice) spoprijeli in po kratkem besedovanji jeli kavšati, kakor španjski petelini. Tepeni so bili sicer najpopreje klobuki, a potem so se jeli tudi prav s pestmi tolči in s palicami udrihati, da se je po celej zvezdi razlegalo. Gospodov čuvajev v uniformi nij menda nobeden zapazil tega tepeža da bi bil pomiril junaške mladeniče.

— (Domači regiment) Hartung se je peljal čez Maribor v Ptuj k vajam.

— (Ponarejalci denarja.) V petek zvečer so se zaprli v Mariboru trije mladi fantje iz Krhloga in iz Tomina. Ponujali so krčmarju, kjer so pili, da mu dadó, kolikor hoče, papirnatega denarja za polovico nominalne vrednosti. Krčmar kupi dva lista po goldinarji, da ju je mogel pri sodnji pokazati. Posnemanje je strašno okorno.

— (Vojaške vaje.) Iz Orehka na Notranjskem se nam piše: 1. septembra zvečer se je pripeljal nadvojvoda Albrecht v Postojno in drugi dan je bil pričujoč pri vojaških vajah, pri katerih so se vojaki skazali, da so jako zmožni sovražnika napasti. Posebno so se odlikovali naši domači fantje.

— (Iz Vipave) se nam piše: Dne 24. t. m. so našli na Nanosu pri sv. Jeronimu bivšega mežnarja iz Št. Vida med skalami pobitega in mrtvega. — 25. t. m. je tudi neki 12letni fantek v Vrhpolji pri zidanju cerkve iz odra padel in bo težko okreval.

— (Iz Mokronoga) se nam piše: Te dni je prišlo veliko romarjev iz raznih slovenskih krajev. Utrujeni od dolgega pota poiskali so si kmalu ležišče. Urša Pleskovič, po domače Bercarica, pridna gospodinja, gre z otrokom v naročji na pôd, da nameče slame. Ko otroka na stran položi, začne nametovati, pa žalibože deska se jej izpodmakne i ona pade in takoj mrtva obleži. Kapali so jej vosek na prsi, da bi videli, če je še živa, a zastoj je bilo. Nesreča res nikoli ne praznuje.

— (Od sv. Bolfanka) pri Ptuj se nam piše 26. avgusta: Tukaj je 25. avgusta požar hudo škodo napravil. Pri kmetu Nedeljko je mali fant s šibicami v slami zvunaj hrama ogenj vžgal. Kmalu sega ogenj do hrama in vpepeli nesrečnemu kmetu, hrame, govedo in drugo živad, vse zruje in pohištvo. Ogenj skoči potem še na poslopje Ermana in tudi njemu gumno in parne pokonča.

— (Umor.) V Gotovljah pri Žavci je 24. avgusta ob 11. uri po noči brat brata umoril. Oba brata sta bila čez 50 let stara, a živela sta v vednem prepiru.

— (Iz Istre) se nam piše, da namestavajo Slovani v zapadni Istri kandidirati v državni zbor škofa Dobrila.

— (Boj med vojaki in kmeti.) Iz Podčetrčka se nam piše: V nedeljo 24. t. m. so se pri Podčetrčku stekli vojaki s kmeti in sicer zavoljo ene ženske. Pri tem tepeži so vojaki svoje bajonete rabili in enega kmeta hudo razmesarili. Eden je dobil 16 ran, enemu so pa roko zlomili. Sploh se vojaki zelo surovo vedejo. Namestu, da bina stražah stali, se po krčmah okolo klatijo in skoro nobeni kontroli podvrženi niso.

— (Praznovanje petindvajsetletnice odpravljenja tlake in desetine.) Iz Frankolovega blizu Vojnika na slov. Štajerskem se nam piše: Vsled članka

v 199. šte. „Slov. Naroda“ napravijo tukajšnji okoličani v nedeljo 7. sept. slovesnost na razvalinah starega gradu v Lindeku. Slovesnost se začne ob 4. uri popoldne. Zvečer se bodo zažgali kresovi in razlegal se bode strel iz razvalin. — Ker stoji lindeški grad na precej visoki gori, iz katere je lep razgled po celi krasni savinski dolini, proti Konjicam in dalje proti vzhodu, in ker je zgodovinsko imeniten, posebno oziroma vzajemnosti, ki je bila med njim in v obližji ležečim razpalim samostanom Zajcem, nadejati se je, da nas tudi tuji gostje s svojo navzočnostjo počaste.

— (Vabilo.) Iz gornje savinske doline se nam piše: V nedeljo, dne 7. t. m. popoldne bode v Nazarjah pri g. Turnšku, na prostem, veselica šolske mladine in Mozirja, Rečice, in Nazarjev. Uljudno se vabijo vsi prijatelji napredovalne šole k tej veselici, posebno, ker nam je uže mnogo spoštovanih gospodov svoj prihod zagotovilo. Odbor.

— (Iz Gorenjskega) 1. sept. se nam piše: V letošnjo kmetijsko šolo v Celovec je 10 kranjskih učiteljev poklicanih, in med njimi tudi g. Josip Tuma, učitelj v Radovljici, ki je bil že v kmetijski šoli na Dunaji, in ravno tako je v letošnjo napredovalno šolo v Ljubljano ena učiteljica in 21 učiteljev poklicanih, izmed katerih so pa tudi že eni učitelji pred par leti bili v omenjeni šoli. — Po mislih in željah več učiteljev bi bilo bolje da bi se k takim tečajem poslani učitelji bolj vrstili in da bi vsi na vrsto prišli, ne pa eni po večkrat, eni pa nobenkrat, saj so vsi nauka željni in so že tudi za sprejem v omenjene tečaje prosili. — Razpisani so tudi Metelkotovi darovi za učitelje, za katere je pa navadno veliko prosilcev, pa že tudi več takih, ki se ne upajo več prositi v strahu, da ne bode nič, ker nimajo nobene protekcije, na kar se veliko več gleda, nego na lepo zadržanje, slovensčino, sadjerejo i. t. d. Kdaj bomo vendar iz časov te krivične protekcije?

— (Od sv. Pavla) v savinski dolini se nam piše 2. septembra: Mlad fant je hotel ribe loviti z dinamitom. Ko patrono v roko vzame in jo prižge, mu poči patrona

in roko tako razmesari, da jo je moral zdravnik nad členom odrezati. Ribji lov z dinamitom je strogo prepovedan, vendar ljudje na skrivnem dinamit kupujejo ter ž njim pokončajo mnogo rib.

— (Šolsko poročilo narodne šole v Ljutomeru) o šolskem letu 1872-1873 nam kaže lep napredek te šole pod vodstvom nadučitelja g. Ivana Lapajnet. V poročilu nahajamo dva zanimiva spisa: „Ljutomer in njegova okolica. Krajepisna črtica,“ ino „Priateljska beseda starišem.“ Oboje spisal J. Lapajne. Na šoli podučujo 4 učitelji in podučiteljica in ena učiteljica, gčna. Ema Toman-ova. Učni jezik na narodni šoli je slovenski; v 1. realni slovenski in nemški. Nemščina pa je bila v 3 viših razredih narodne šole učni predmet. Kmetijstvo se je v 3. in 4. razredu kot samostalen predmet podučevalo; na šolskem vrtu je zasajenih okoli 4000 jabelčnih in hruševih, 2 in 3 letnih divjakov, nekaj se jih je že pocepilo; se svilorejo so se učitelji in učenci pečali. V ženskih ročnih delih so učenke lepo napredovale, učile so se tudi plesti, vesti itd. Z vsem je šola obiskovala 260 učencev in 173 učenk, 1. nižjo realko pa 13 učencev.

— („Imenik krajev vojvodine kranjske“) v slovenskem in nemškem jeziku je izdala Kleinmayer-jeva tiskarna v Ljubljani. Knjižica je lična in podučljiva, ker pove od vsake vasi število hiš in prebivalcev po poslednjem številjenji.

## Politični razgled.

**Notranje dežele.** Volitve za novi državni zbor še niso razpisane, pa vsak čas utegne priti cesarjev ukaz, s katerim razpusti stari državni zbor in novega skliče. Vlada je z deželnimi namestniki že vse potrebno za volitve dognala. — V vseh deželah se politične stranke pripravljajo za volitve v državni zbor, sklicujo se volilni shodi in se imenujejo kandidati.

Nagodba ali uprava med **Ogri in Hrvat** je toliko, kakor dognana. Vprašanje gre zdaj samo zato, kdo bode imenovan za hrvatskega bana. Prejšnji ban baron Rauch

je prav po lopovsko ravnal z deželo in ljudstvom.

**V Hrvatskem** saboru je med drugimi peticijami došla i ona od narodnih volilcev iz Varaždina, naj se jezuiti iz Hrvatskega izženo.

**Vnanje države.** Na **Franco-skem** rujejo privrženci pregnane kraljeve rodbine, da bi podkopali zdanjo ljudovlado (republiko) in zopet na prestol postavili kakkega princa kraljeve rodbine. Pa upati je, da se Francozi ne dajo oslepiti.

Tudi na **Španjskem** so še zmirom hude homatije. Proti ljudovladi se bojnejo puntarski karlisti, to so taki ljudje, kateri bi radi princa Karlosa za španjskega kralja postavili; a videti je, da se jim ne bodo posrečili njihovi hudobni naklepi.

**Srbska** vlada je povabila belgradsko občino, naj voli dva poslanca v veliki železniški odbor, ki ga bode vlada sklicala v preskušnjo ponudeb za železniško delo.

**Srbskeje** vladi je vložilo 1. sept. pet društev ponudbo za delanje srbske železnice, in sicer eno prusko-rusko, eno francosko, dve angleški in eno rusko.

Knez Milan se na Dunaji vrlo dobro počuti in je izrazil svoje veselje zaradi tako sijajnega sprejema že večkrat. Ostal bo kake dni več na Dunaji, kakor je bilo določeno.

**Nemška** vlada je, kakor smo že poročali, fuldskega škofa Kötta obsodila na 400 tolarjev ali na 3 mesece zapora. Ta človek pa je prav po judovsko skop: rajši bo sedel tri mesece, nego da bi plačal 400 tolarjev.

## **Tlaka in desetina.**

Dne 7. septembra bode petindvajset let, četrt stoletja, kar je v Avstriji rešen kmet krvavih bremen rabote, tlake in desetine. V ožigled tega, pozivljemo tudi mi Slovence na kmetih, naj praznujejo ta dan, ki je naš narod oprostil verig, katere so ga žulile bolj nego kateri koli drugi narod.

Kajti kaj je bila rabota, tlata in desetina? Povprašajte stare kmetske može, ki jo še pomnijo in so še slišali od prejšnjih

časov, odprite knjigo zgodovine — in povsod boste izvedeli, kaki ubožni in mučeni sužnji nemških grofov in baronov in kloštrov, so naši kmetski očetje bili.

Samisvoji in svobodni so bili v sivo-davnih časih naši pradedje. A prišel je nemški Frank v deželo, nemški vitezi so si postavili po naših hribih graščine in so se polastili naše zemlje, in obdelovalcev zemlje, kmetov. Nij veljala pravica, temuč le sila. Kmet je moral delati za graščaka sam kot živina, in s svojo živino. Pridelek je graščak obdržal. In ko so kasneje kmetom dali grunte, moral je poleg tlake, še od svojega lastnega pridelka vsega deseti in najboljši del graščaku oddati. Če se je hotel ženiti, moral je graščaka za dovoljenje prositi in le-ta je nekažnovan smel skruniti mu ženo ali hčer. Proti samovolji gospodovi, nij bilo lahko pomoči najti. On je kmeta v „klado“ zapiral, ta se nij mogel pritožiti. Cerkev, ki bi bila morala to nenaravno in protikrščansko stanje odpraviti, nij ga odpravljala, temuč klostri in višji duhovni so sami kmete za svoje tlačane imeli in desetino pobirali. — Ker je to vse za kmete bil strašen jarem, hoteli so se ga otresti. Dostikrat so se, tlačanja naveličani, vzdignili kmetje, prijeli za vile, cepce in kar so orožja dosegli ter šli nad graščake v krvavi boj za „staro pravdo“, to je, da bi se rabota odpravila in bi kmetje bili sami svoji gospodarji na svoji zemlji. Tudi pri nas na Slovenskem je bilo tacih „kmetskih puntov“ veliko. Ali graščaki v zvezi z duhovni so vselej s svojimi vojnimi hlapci potolkli in premagali kmete in tlaka in desetina je bila le hujša.

Še le svobodomiselnější novi čas, še le liberalna načela, in napredovanje omike je omogočilo odpravo tlake in desetine. Cesar Jožef, ki je tudi samopašne menihe iz kloštrov, kjer so se brez dela pasli, zapodil — odpravil je v Avstriji z edikti od 1. nov. 1781 in 20. decembra 1802 nekoliko težav tlake in desetine, a ne vseh. Verige hlapčevstva so v Avstriji pale kmetu od zvezanih rok še le leta 1848, torej pred petindvajset leti.

Naj primerijo kmetje nekdanje in sedanje stanje svojega stanu. Pa naj ne pozabijo, da je boljše stanje prinesel napredek in svoboden duh, nikdar pa ne mračnjaštvo, in klerikalstvo, ki še dan danes solze toči po starih časih, ko so graščaki kmeta le molzli. Naj kmetje vedo, da so bili svobodomiselní, liberalni možje oni, ki so jarem desetine in tlake razsuli. Potem bodo vedeli, katerih načel se jim je držati v politiki in katere stranke med narodnjaki.

## Volilne skupine za državni zbor za Kranjsko in slov. Štajersko.

### Kranjsko.

#### a) Veliko posestvo

voli . . . . . 2 poslanca.

#### b) Mesta in trgi:

1. Ljubljana, trgovinska in obrtniška zbornica . . . . . 1 poslanca.
2. Postojna, Idrija, Vrhnika, Lož, Radovljica, Tržič, Kamnik, Kranj in Loka . . . . . 1 poslanca.
3. Novomesto, Višnjagora, Krško, Kostanjevica, Črnomelj, Metlika, Kočevje, Ribnica . . . . . 1 poslanca.

#### c) Kmetijske občine:

1. Ljubljana, Vrhnika z volilnim mestom Ljubljana, Litija, sodnijski okraj Zatičina z volilnim mestom Litija; Ribnica, Velike Lašče z volilnim mestom Ribnica . . . . . 1 poslanca.
2. Postojna, Bistrica, Senožeče, Vipava z volilnim mestom Postojna; Planina, Lož, Idrija z volilnim mestom Planina . . . . . 1 poslanca.
3. Kranj, Škofja Loka, Tržič z volilnim mestom Kranj; Kamnik, Brdo pri Podpeču z volilnim mestom Kamnik; Radovljica, Kranjska gora z volilnim mestom Radovljica . . . . . 1 poslanca.
4. Novomesto z volilnim mestom Novomesto; Krško, Kostanjevica z volilnim mestom Krško; Črnomelj, Metlika z volilnim mestom Črnomelj . . . . . 1 poslanca.
5. Kočevje z volilnim mestom Kočevje; Trebnje, Žužemberk z volilnim mestom

Trebnje; Radeče, Mokronog z volilnim mestom Radeče . . . . . 1 poslanca.

### Slovensko Štajersko.

#### a) Mesta in trgi:

1. Maribor z volilnim mestom Maribor, Slovenska Bistrica z volilnim mestom Slovenska Bistrica; Slovenji Gradec, Visoka Mita, Marenberg, Vuzenica z volilnim mestom Slovenji Gradec; Ptuj, Sv. Lenart z volilnim mestom Ptuj, Ormuž, Ljutomer, Središče z volilnim mestom Ormuž voli . . . . . 1 poslanca.
2. Celje, Žaveč, Vitanje, Vojnik, Laško z volilnim mestom Celje; Mozirje, Gornjigrad, Ljubno, Vransko z volilnim mestom Mozirje; Rogatec, Šmarje z volilnim mestom Rogatec; Brežice, Sevnica, Kozje z volilnim mestom Brežice; Konjice z volilnim mestom Konjice; Šoštanj z volilnim mestom Šoštanj . . . . . 1 poslanca.

#### b) Kmetijske občine:

1. Maribor, Slovenska Bistrica z volilnim mestom Maribor; Konjice z volilnim mestom Konjice; Slovenji Gradec, Marenberg z volilnim mestom Slovenji Gradec . . . . . 1 poslanca.
2. Ptuj, Ormuž, Sv. Lenart z volilnim mestom Ptuj; Rogatec, Šmarje z volilnim mestom Rogatec; Ljutomer, Zgornja Radgona z volilnim mestom Ljutomer . . . . . 1 poslanca.
3. Celje, Vransko, Gornjigrad, Laško, Šoštanj z volilnim mestom Celje; Brežice, Kozje, Sevnica z volilnim mestom Brežice . . . . . 1 poslanca.

## Gospodarske stvari.

### O svinjereji.

Svinja porodi med domačimi živali največ mladih; veliko pa jih pogine, večjidel zato, ker se s presico, ki jih je vrgla, ne ravna tako, kakor bi se moralo. Večkrat je tudi to, da se presica ne more vsega mleka iznebiti, ali da je vime premalo razvito, uzrok, da prasci poerkajo.

Prasci morajo biti v zračnih, suhih in gorkih prostorih. Pomisliti pa je treba, da

se nam zdi včasih gorko, živino pa zebe; kajti v hlevu je na tleh bolj mrzlo, kakor višje. Ako prasce zebe, in če poleg tega še živeža malo dobivajo, bil bi res velik čudež, ako bi ostali.

Večkrat je svinji prirojeno, da nema dosti mleka; včasih so cele svinjske družine take, da presicam mleka manjka. Take živali se ve da niso za plemo. Včasih pa je pretolsti živež v času, ko je svinja breja, uzrok, da vime ne zraste dosti. Stara izkušnja je že to, da debela žival ne more dajati mleka od sebe. Gospodar, ki ne dela razločka med živino, ki jo ima za plemo, in ono, ki jo misli rediti, mora trpeti večkrat še drugo kazen: preveč rejena presica in ravno tako krava — dobi večkrat tretji ali četrti dan volčič. Akoravno ta bolezen pri svinjah nij tako nevarna, kakor pri kravah, je vendar praščekom zelo škodljiva. Dajte tedaj presicam dosti, pa ne mastnega živeža.

Najbolj sramotno pa je za gospodarja, ako presica mlade potlači ali celo požre. Res je, da je presica najbolj nepriljudna izmed domačih živalij, pa privadi se tudi tako človeka, da mu stori vse po volji. Kjer se ima več svinj, je to seveda težko; gospodarji, ki jih imajo malo, jih pa prav lahko privadijo na-se, in potlej si po porodu lahko pomaga, da mladi vsi ostanejo. Več bi se dalo o tem govoriti, ko bi prostor pripuščal; toda damo ti slovenski gospodar, pravilo, kako ravnaj s presico, ki jo imaš za plemo:

Deni jo v prostoren, svital in zračen hlev. Krmenje tako uravnaj, da mora tisti, ki nosi preslci jed, vselej skozi hlev iti, da pride do korita. Tako se svinja človeka privadi, to je jako važno za čas poroda. Dalje se mora gnoj vsaki dan izkidati in hlev na novo nastlati. Tista oseba, ki je navadno imela s presico opraviti, naj bode tudi pri porodu zraven, da jej pomaga. Pazi naj, da presica na prasce ne pade, druge pomoči navadno nij treba. Ako pa vkljub navadnemu prijaznemu ravnanju presica postane divja, naj se ji natakne škornja na rilec, da ne more gristi. Divjost po navadi kmalu neha.

## Pokončavanje kobilčarjev in ščurkov.

Kobilčarji so posebno radi okolo peči in v špranjah, kjer neprijetno prepevajo. Tudi ščurki so gospodinjam in kuharicam zelo nepriležni, ker vsako jed oblezejo in oglodajo, posebno če je sladka, prav radi pa tudi okoli smetane in masla hodijo. Pokončajo se na ta-le način: Vzemi 1 del boraksa, ki se dobi v apoteki, 1 del neugašenega apna, 4 dele belega cukra, 2 dela lepe moke. Vse to se dobro stolče. Cuker in moka se mešata s seboj. Ko se to zgodi, se vse še enkrat dobro premeša, in prah je dober za rabo. Potem se potrese na tanko po kakem papirju, ter se položi tja, kjer je največ te živali. To se mora večkrat zgoditi. Zraven pa se mora paziti, da je ponoči vse, kar kobilčarji in ščurki žró, dobro zakrito, da zraven ne morejo.

## Razne stvari.

\* (Strašna nesreča). V Bustu na Laškem je bila deklinška šola že v zelo slabem stanju in nevarnosti, da se zruši. Kljubu prošnjam in zahtevanju učiteljice Karoline Bianch, se župnik Giacomo Botti za popravo še zme nil nij. 17. avgusta se je zbralo nad 100 deklic v prvo in drugo nadstropje. Naenkrat se začno tla podirati in pokopljejo uboge deklice pod razvaline. Kmalu priteče veliko ljudi na nesrečni kraj, da bi nesrečnicam pomagali. Trobil se je generalni marš, da bi prišli vojaki, in gledalce razpodili. Kmalu bi se bili s civilisti stepli. Tu zakriči nek mlad mož, da gori v predmestju San Michele. Ljudstvo se je zgubilo tje, in še le zdaj je bilo moč pomagati. Izlekli so dvajset težko ranjenih deklet izpod razvalin, stare od 15 do 18 let. Najstrašnejši prizor pa je podavalo 6 trupel, med njimi dve sestri, hčeri nekega ubogega mesarja. Popu Bottiju se nij nič prigodilo. On in župan Krum sta se hitro izgubila, sicer bi ju bilo razkačeno ljudstvo potolklo. Bottija so takoj zaprli, kajti le njegova skopost je vse nesreče uzrok. Ne da se popisati, kako mu ljudstvo žuga, ako ga dobi.

\* (Jezuvitske pridige.) Česki list „Pokrok“ pripoveduje, da so imeli v nekem češkem mestu očetje jezuviti tako zvani misijon. Jezuviti so povedali ljudem vsakojake stvari, med drugim tudi tole: „Brati ne smete znati, pisati ne smete znati, a moliti morate znati, sicer boste vsi na veke pogubljeni.“ Bog vé, ali bo res tako?

\* (Čuden zajec.) Blizu Sente v Črni gori so vjeli v žitu zajca, ki ima dve glavi, dva vrata, štiri ušesa in štiri oči. Iz širokih pleč sta mu vzrasla dva popolno razvita vrata. Srce mu je bilo mnogo večje, kakor pri navadnih zajcih, pluća in jetra pa kakor pri drugih zajcih.

\* (Božja pota v duhu.) Zarad večkratnih nesreč na italijanskih železnicah je dovolil papež italijanskim romarjem, naj napravijo božja pota v duhu v „trikrat desetih“ dneh. V prvih desetih romajo verni v duhu v sveto deželo, v drugih desetih v svetišča Italije, v tretjih desetih v svetišča tujih dežel. Tem romarjem so obljubljeni strašno močni odpustki, pa jih bodo menda tudi kaj stali, ka-li?

## Tržna poročila.

Iz Dunaja. Upamo, da so cene dospele svoj vrhunec, in da bodo same začele padati, če ne, bodo morale. Pšenice se je prodalo le 25000 vaganov, in dajati se je morala po 10 kr. cenejše, da so prišli kupci. Prodajala se je po 7 gld. kr., do 8 gld. 45 kr. Po reži se še vedno zelo povprašuje; a pripeljalo se je toliko tujega blaga, da so cene malo pale. Prodalo se je reži okolo 8000 vaganov po 6 gld. 10 kr., do 6 gld. 40 kr. Ječmena se je pripeljalo obilno, pa cene so bile tako visoke, da se ga je malo po 3 gld. 90 kr., do 4 gld. 55 kr. prodalo. Kupčija s koruzo nij skoraj imena vredna, podražila se je zopet za 10 kr. Ravno tako se je ovsja malo prodalo, in tudi ta po 10 kr. cenejše, vagan po 1 gld. 90 kr., do 1 gld. 95 kr. Moke se je veliko izpečalo, po stalnih cenah.

Iz Pešte. Trg preteklega tedna je bil kaj slabo obiskan; zato so morali kupovalci boljše pšenico po 5 do 10 kr. dražje plačevati. Prodalo se je pšenice 10000 centov po 7 gld. 25 kr., do 7 gld. 30 kr. Reži se je prodalo okolo 10000 centov po 5 gld. 50 kr., do 5 gld. 60 kr. Ječmena se je veliko potrebovalo, zato se je prodalo brez overe vseh 10—12000 vaganov, ki so ga pripeljali. Koruze se je le prešičarjem in žganjarjem prodalo kakih 20000 vaganov po ceni preteklega tedna. Pšeno je bilo cent po 7 gld. Novi

fižol se plačuje po 5 gld. 50 kr., stari po 5 gld.

## Tržne cene.

V Ljubljani 3. septembra 1873.

Pšenica 7 gl. 20 kr.; — rež 4 gl. 80 kr.; — ječmen 3 gld. 60 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 70 kr.; — prosó 3 gl. 60 kr.; — koruza 4 gl. 40 kr.; — krompir 2 gl. 30 kr.; — fižol 5 gl. 20 kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 34 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 $\frac{1}{2}$  kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 32 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent — gl. 85 kr.; — slame cent — gl. 90 kr.; — drva trda 7 gld. 20 kr.; — mehka 5 gl. 20 kr.

V Gradci 26. avgusta: Pšenica 8 gld. 22 kr.; — rež 4 gld. 19 kr.; — oves 2 gld. 50 kr.; — koruza 4 gld. 15 kr.; — ajda 4 gld.; — seno 1 gld. do 1 gld. 65 kr.; — slama 70 kr. do 1 gld. 30 kr.; — cent premoga 40 kr.; ječmen 3 gld. 55 kr. do 4 gld.

## Loterijske srečke:

V Trstu, 30. avgusta: 61. 23. 3. 29. 77.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankovcih.

**Listnica opravištva.** Prilogo o „cenitvi pridelkov“ nijmo mogli vsem naročnikom na Kranjskem priložiti, ker nijmo dobili toliko iztisov, kolikor imamo naročnikov. Vendar smo skrbeli, da je v vsak kraj prišlo nekaj iztisov. — S. L. v Lešah pri Š. Cena „Tednika“ je tako niska, da ga vsak lahko plača. Brezplačno lista ne moremo davati.

## Naročniki,

ki še nijso plačali naročnine, naj jo nam kmalu pošljejo, ako žele list še dalje sprejemati.

Opravištro „Sl. Tednika“.

## Grunt na prodaj.

Pecolerjev grunt v Gradišči v slovengraškem okraji,

kateri obsega 152 oralov 1094 sežnjeve, s čistimi dohodki 163 gold. 34 $\frac{1}{2}$  kr. starega denarja, je brez premakljivega blaga iz **proste roke na prodaj.** Cena grunta je **6000 gold.**, premakljivega blaga in živine pa po pogodbi. Plačevalni pogoji so ugodni. Kdor želi kupiti ta grunt, naj se obrne do gospoda notarja **Hofrichterja** v Slovengradci. (6—2)